

శ్రీమద్బ్రహ్మమాయణం :: అయిధ్యకాండ :: భ్రంగిం

శ్రీ కృంభ నామ సంవత్సరం, ఉత్తరాయణం,
గ్రీష్మ బుటువ్య, జ్యేష్ఠపూర్ణం

- 405

ఒప్పంచ దశమి - 01 .07.2024

అశ్వి- సోమవారము

శ్రీ సురు భ్రిథ్ము

గురుప్రహ్లై గురుర్యిష్టుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్మాజ్ఞాత్పరంబ్రహ్మై, త్వై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివేసు భ్రిథ్ము

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః, కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్షస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అత్థ సంకేతః

శ్రీమదాదివరాహాక్షేత్రే, విరాజమానస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మైండనాయకస్య,
శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్మామినస్యన్నిధా, హనుమత సీతాలక్ష్మునా,
భరతతత్తుభ్య, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మైణః, పరిపూర్వాముగ్రేహణ, అస్త్రైన్ భువనే ,
సమస్తాధివ్యాధీనాం, నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృష్ణిష్టైష్టైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు,
విద్యమానానామ్, ఆస్తికమవోజనానాం, సర్వేషాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య,
సద్మధీత్యాది, సర్వపుభఫలప్రాప్త్యర్థం, ధర్మాచరణాద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం,
ఉద్యోగార్థినాం, సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం, దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిద్యర్థం, సన్మానస్య
పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిద్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్యాల్మికి
రామాయణే, అయోధ్యకాండే, యథాశక్తి, శ్లోకవ్యాఖ్యాన పురస్పరం, ద్వాపాక్షాశన్సర్ద, శ్లోక పారాయణం,
తథా, శ్రీధన్యంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహయేన, ఆచార్యముభేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ వీల్కి పూర్ణిని - కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

అరుప్య కవితాశాఖాం వన్నే వాల్మికి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ అంజనేయ పూర్ణిని - మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేష్టియం బుద్ధిమతాం వరిష్టమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ॥

శ్రీ తిమీయణ పూర్ణిని - వాల్మికిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।

పునాతి భువనం పుణ్య రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ తిమీ పూర్ణిని - అయోధ్యాశ్యేతు గుర్వార్థే త్వక్ష్యరాజ్యం గిరోవసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥

శ్రీతిమీచంప్రిపరిపూర్ణిష్టే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే అదికావ్యే అయోధ్యాకాష్టే ద్విపంచాశన్సర్గః

తీరం తు సమనుప్రాప్య నావం హిత్యా నరర్షభః ।
ప్రాతిష్టత సహ భూత్రా వైదేహ్య చ పరంతపః ॥ 52.93 ॥

అధాబ్రహీన్మహాబాహుః సుమిత్రాన్నవర్ధనమ్ ।
భవ సంరక్షణార్థాయ సజనే విజనేత్తిపీ వా ॥ 52.94 ॥

అవశ్యం రక్షణం కార్యమ్ అదృష్టే విజనే వనే ।
అగ్రతో గచ్ఛ సామిత్రే సీతా త్వామనుగచ్ఛతు॥ 52.95 ॥

పృష్ఠతోత్తిహం గమిష్యామి త్వాం చ సీతాం చ పాలయన్ ।
అన్యోన్యస్యేహ నో రక్షా కర్త్రవ్యా పురుషర్షభ ॥ 52.96 ॥

న హి తావదతిక్రాన్తా సుకరా కాచన క్రియా ।
అద్య దుఃఖం తు వైదేహి వనవాసస్య వేత్యతి ॥ 52.97 ॥

ప్రవష్టజనసమ్మాధం క్షేత్రారామవివర్జితమ్ ।
విషమం చ ప్రపాతం చ వనం హ్యద్య ప్రవేష్యతి ॥ 52.98 ॥
శ్రుత్వా రామస్య వచనం ప్రతస్మే లక్ష్మీణోత్తగ్రతః ।
అనవ్తరం చ సీతాయః రాఘువో రఘునాన్ననః॥ 52.99 ॥

గతం తు గజ్ఞాతు పరపారమాశు, రామం సుమంత్రః ప్రతతం నిరీక్ష్య ।
అధ్వప్రకర్షాద్వినివృత్తదృష్టిః ముమోచ బాష్పం వ్యధితస్తపస్యే ॥ 52.100 ॥

స లోక పాలప్రతిమప్రభావవాన్, తీర్మా మహాత్మా వరదో మహానదీమ్ ।
తతః సమృద్ధాశ్లుభసస్యమాలినః, క్రమేణ వత్సాన్ ముదితానుపాగమత్ ॥ 52.101 ॥

తౌ తత్త హత్యా చతురో మహామృగాన్, వరాహమృశ్యం పృష్ఠం మహారుమ్ ।
ఆదాయ మేధ్యం త్వరితం బుభుక్షితౌ, వాసాయ కాలే యయతుర్వనస్పతిమ్ ॥ 52.102 ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే అదికావ్యే అయోధ్యాకాష్టే ద్విపంచాశన్సర్గః

అథ శ్రీమద్రాఘాయణే అదికావై అయోధ్యాకాష్టేత్రిపశ్చాతస్ఫుర్గః

స తం వృక్షం సమాసాద్య సన్మామన్యాస్య పశ్చిమామ్ |
రామో రమయతాం శ్రేష్ఠః ఇతి హెలావాచ లక్ష్మణామ్ || 53.1 ||

అద్యేయం ప్రథమా రాత్రిః యూతా జనపదాదృహిః |
యూ సుమంత్రేణ రహితా తాం నోత్రణైతుమర్హసి || 53.2 ||

జాగర్తవ్యమతంద్రిభ్యామ్ అద్య ప్రభుతి రాత్రిము |
యోగక్షేమం హి సీతాయః వర్తతే లక్ష్మణావయోః || 53.3 ||

రాత్రిం కథంచిదేవేమాం సౌమిత్రే వర్తయామహే |
ఉపావర్తమహే భూమకో అస్త్రిర్య స్వయమార్జిత్తే || 53.4 ||

స తు సంవిశ్య మేదిన్యం మహార్షశయనోచితః |
ఇమాస్మామిత్రయే రామః వ్యాజహర కథాశ్చభాః || 53.5 ||

ధ్రువమద్య మహారాజః దుఃఖం స్వప్తి లక్ష్మణ |
కృతకామూ తు కైకేయా తుష్టో భవితుమర్హతి || 53.6 ||

సా హి దేవి మహారాజం కైకేయా రాజ్యకారణాత్ |
అపి న చ్యావయేత్ ప్రాణాన్ దృష్ట్యా భరతమాగతమ్ || 53.7 ||

అనాథశ్చ హి వృద్ధశ్చ మయా చైవ వినాకృతః |
కిం కరిష్యతి కామాత్మా కైకేయా వశమాగతః || 53.8 ||

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రాఘాయణే అదికావై అయోధ్యాకాష్టేత్రిపశ్చాతస్ఫుర్గః

॥ ఘులస్తుతిః ॥

అయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం సౌభ్రాత్రుకరం బుద్ధికరం సుఖం చ |
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః ఆఖ్యానమోజస్మరమృద్ధికామైః ||

॥ శ్రీరిహుచంద్రు పరిబ్రంహణై నీహిః ॥

అర్థ భీష్మోద్జ్ఞానమ్

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణు నారాయణమృత |
రోగానేనై నాశయశేషాన్, అపు ధన్యవరే హరే || 1 ||

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రియం |
స్వభక్తేభోఽమగృహ్నాసం, వందే ధన్యవరిం హరిమ్ || 2 ||

ధన్యవరేరిమం శ్లోకం, భక్త్య నిత్యం పరాన్తి యే |
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ || 3 ||

ఓం, నమా భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్యంతరయే, అమృతకలశహస్రాయ, వజ్రజలోకహస్రాయ,
సర్వమయవినాశనాయ, త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణువే స్యాహో | ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే,
సుధాహస్రాయ ధీమహి | తన్నో ధన్యవరిః ప్రచోదయాత్ |

అర్థ స్వామీపూర్ణాంశి

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్యతరతు, నితరాం సంపదం శీతరశ్శిః,
భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణాయుతాం వాగ్యభూతిం చ సౌమ్యః |
సౌభాగ్యం దేవమంత్రీ, రిషుభయశమనం భార్యవః, శార్యమార్పిః,
దీర్ఘాయుష్మాంహికేయః, విషులతరయశః కేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ||
అరిష్టాని ప్రణాశ్యన్త దురితాని భయాని చ |
శాంతిరస్త శుభం మేస్త గ్రహః కుర్వన్త మంగళమ్ ||

అర్థ భీష్మోద్జ్ఞానిః : యదక్షరపదభ్రష్టం, మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ |
తత్పర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమా-స్తుతే ||

అర్థ భీష్మోద్జ్ఞానమ్ : కాయేన వాచా మనేంద్రియేర్య,
బుద్ధ్యత్మనా వా ప్రకృతేస్యభావాత్ |
కరోమి యద్యత్సకలం పరష్ణై,
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ||

అర్థ మంగళమ్ : శ్రియః కాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఉర్ధ్వినామ్ |
శ్రీవేంకటనివాసాయ, శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ||

* * *